

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในยุคปัจจุบันทำให้ประเทศต่าง ๆ มีความใกล้ชิดกันมากขึ้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องใช้ภาษาที่เป็นกลางในการสื่อสาร ภาษาอังกฤษจัดว่าเป็นภาษาที่มีการใช้ติดต่อกันมากที่สุดภาษาหนึ่ง ดังนั้นนักการศึกษาจึงพยายามที่จะพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เพราะเชื่อว่าการที่จะใช้ภาษาอังกฤษเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการสื่อสารนั้น ต้องมีการพัฒนาการเรียนการสอนให้เป็นอย่างมีประสิทธิภาพ (H.G. Widdowson, 1982 : 13)

การเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ (English as a foreign language) ได้มีการพัฒนาเรื่อยมา โดยมีวิธีการสอนหลายรูปแบบ นับตั้งแต่วิธีการสอนแบบไวยากรณ์และแปล (The Grammar -translation method) ซึ่งมุ่งเน้นการเรียนไวยากรณ์และแปล เพื่อให้สามารถอ่านตำราและวรรณคดีได้ วิธีสอนแบบตรง (Direct method) มีแนวคิดที่ว่าภาษาคือการพูด การเรียนภาษา คือการให้ผู้เรียนได้สื่อสารด้วยภาษาที่เรียน ดังนั้นวิธีการสอนแบบตรงจึงเป็นกิจกรรมที่เน้นบทสนทนาที่ใช้ในสถานการณ์ที่เป็นจริงโดยไม่มีการใช้ภาษาเดิมของผู้เรียนเลย วิธีสอนแบบฟัง-พูด (The Audio -lingual method) เป็นการฟังพูดโดยการฝึกภาษาที่เรียนซ้ำ ๆ จนเกิดเป็นนิสัย และสามารถพูดโต้ตอบได้โดยไม่ต้องหยุดคิด การฝึกจะมีรูปแบบต่าง ๆ กันไป เช่น การท่องจำบทสนทนา (Dialogue memorization) การฝึกพูดซ้ำ (Repetition-drill) และการฝึกแบบลูกโซ่ (Chain drill) เป็นต้น จนกระทั่งมาถึงวิธีที่นิยมใช้กันมากที่สุดในปัจจุบัน คือวิธีการสอนตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร (The Communicative approach) ซึ่งมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาให้เป็นสื่อเพื่อทำหน้าที่ต่าง ๆ เช่น การชักชวน การโต้แย้ง การขออนุญาต เป็นต้น

ในประเทศไทย ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศที่มีผู้นิยมเรียนกันมากที่สุด โดยเริ่มกำหนดให้เรียนเป็นครั้งแรกในหลักสูตรพุทธศักราช 2438 ภาษาอังกฤษถูกจัดให้เป็นวิชาบังคับในหลักสูตรทุกฉบับตั้งแต่ พ.ศ. 2438 ถึง พ.ศ. 2503 จนกระทั่งมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายพุทธศักราช 2518 จึงมีการกำหนดให้วิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาเลือกให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจ ทั้งนี้เพราะนักการศึกษามีความเห็นว่า การ

บังคับให้นักเรียนเรียนภาษาต่างประเทศในสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการฝึกใช้ภาษาจะประสบผลสำเร็จได้ยาก (ทวานิต รุณาวร, 2528 : 25) หลักสูตรต่อ ๆ มา รวมทั้งหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้กำหนดให้วิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาเลือกเสรี โดยมีจุดประสงค์ให้ผู้เรียนมีทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียน รวมทั้งมีความรู้ด้านวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา และสามารถใช้อย่างเหมาะสม อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติแล้ว นักเรียนเกือบทั้งหมดก็ยังคงเรียนภาษาอังกฤษ แม้ว่าจะถูกจัดให้เป็นเพียงวิชาเลือกเสรีก็ตาม (ศิริพร ฉันทานนท์, 2532 : 2)

การเรียนการสอนภาษาอังกฤษในปัจจุบัน เป็นการสอนตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสารซึ่งแนวการสอนนี้เกิดขึ้น เนื่องจากนักภาษาศาสตร์มีความเชื่อว่า ภาษามีใช้เป็นเพียงระบบไวยากรณ์ที่ประกอบด้วย เสียง คำศัพท์ หรือโครงสร้างเท่านั้น แต่ภาษาคือระบบที่ใช้ในการสื่อสารหรือสื่อความหมาย การสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารจึงตั้งอยู่บนพื้นฐานแนวคิดที่ว่า ภาษาคือเครื่องมือในการสื่อสาร (สมิตรา อังวัฒนกุล, 2535 : 108) ดังนั้นเป้าหมายในการสอนภาษาก็คือการพัฒนาให้ผู้เรียนได้มีสมรรถนะในการสื่อสาร ซึ่งคำว่าสมรรถนะในการสื่อสาร (Communicative competence) เริ่มมีการใช้เมื่อกลางทศวรรษ 1960 โดย เดล ไฮม์ (Dell Hymes) ได้ให้ความหมายว่าเป็นความสามารถในการใช้ภาษาหรือตีความภาษาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมเมื่อมีการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ ในสังคม (D.H.Hymes, 1981 : 13-14) ในระยะต่อมาได้มีผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาต่างประเทศหลายคนได้นำเสนอองค์ประกอบของสมรรถนะในการสื่อสารไว้ดังนี้

ไมเคิล คานาล (Michael Canale, 1983 : 6-7) กล่าวถึง องค์ประกอบของสมรรถนะในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารว่ามี 4 ด้าน คือ

1. สมรรถนะด้านไวยากรณ์ (Grammatical competence) หมายถึงความสามารถในเรื่องกฎเกณฑ์ของภาษา เช่น คำศัพท์ การรวมคำ การรวมประโยค การออกเสียง การสะกดคำ ความหมายตามหลักภาษาศาสตร์ องค์ประกอบด้านนี้เน้นความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อความเข้าใจและการแสดงออกทางภาษาโดยมีความหมายที่ถูกต้อง
2. สมรรถนะด้านภาษาศาสตร์สังคม (Sociolinguistic competence) หมายถึงความสามารถในการใช้ภาษาที่เป็นที่เข้าใจได้และเหมาะสมกับสภาพบริบททางสังคมที่แตกต่างกัน ซึ่งต้องคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ เช่น ฐานะทางสังคมของผู้สนทนา จุดประสงค์ในการสนทนา นอกจากนั้นยังต้องคำนึงถึงหน้าที่ทางภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร (Communicative functions) เช่น การทักทาย การสั่ง หรือ การเชื้อเชิญ เป็นต้น

3. สมรรถนะด้านการสัมพันธ์ข้อความ (Discourse competence) หมายถึง ความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ทางไวยากรณ์เข้ากับความหมายทางภาษาได้ถูกต้อง โดยอาศัยเครื่องสัมพันธ์ความ (Cohesion) เช่น คำสรรพนาม คำที่มีความหมายเหมือนกัน คำสันธาน เป็นต้น และการเชื่อมโยงความหมายทางภาษา (Coherence) ได้อย่างถูกต้อง และสามารถทำนายสิ่งที่เกิดขึ้นต่อไปในปริบทได้

4. สมรรถนะด้านกลวิธีการสื่อสาร (Strategic competence) หมายถึง ความสามารถในการใช้กลวิธีการสื่อสารเพื่อช่วยให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นทั้งโดยการใช้คำพูดและไม่ใช้คำพูดเพื่อทดแทนการสื่อสารที่บกพร่อง อันเนื่องมาจากข้อจำกัดในการใช้ภาษา

องค์ประกอบของสมรรถนะในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารทั้ง 4 ด้านนี้ จะช่วยให้การสื่อสารดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและผู้สื่อสารสามารถใช้ภาษาได้เหมาะสมตามสถานการณ์ ซึ่งหากมีความบกพร่องด้านใดด้านหนึ่งอาจทำให้การสื่อสารล้มเหลวได้

แซนดรา เจ ซาวิญอง (Sandra J. Savignon, 1983 : 8) แบ่งองค์ประกอบของสมรรถนะในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารไว้ 4 ด้าน เช่นเดียวกับ ไมเคิล คานเดล รวมทั้งยังกล่าวเพิ่มเติมเกี่ยวกับลักษณะของสมรรถนะในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารไว้ดังนี้

1. สมรรถนะในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ไม่มีลักษณะตายตัว ขึ้นอยู่กับการเจรจาของบุคคลตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป อาจกล่าวได้ว่าสมรรถนะในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารเป็นเรื่องราวระหว่างบุคคล (Interperson) มากกว่าภายในตัวบุคคล (Intraperson)

2. สมรรถนะในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร จะใช้ทั้งในภาษาพูดและภาษาเขียน รวมทั้งสัญลักษณ์อื่น ๆ ทางภาษา

3. สมรรถนะในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารขึ้นอยู่กับปริบท การสื่อสารเกิดขึ้นในสถานการณ์ที่หลากหลายและจะบรรลุผลได้ก็ต่อเมื่อผู้สื่อสารมีความเข้าใจในปริบท และมีประสบการณ์ที่คล้ายคลึงกัน รวมทั้งมีการใช้ทำเนียบภาษา (Register) และลีลา (Style) ที่เหมาะสม

4. สมรรถนะในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารและการแสดงออกมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ สมรรถนะในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Competence) คือสิ่งที่เรารู้ แต่การแสดงออก (Performance) คือสิ่งที่เรากระทำ และสามารถสังเกตได้ สมรรถนะในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารสามารถประเมินและพัฒนาได้โดยผ่านการแสดงออก

5. สมรรถนะในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารต้องมีความสัมพันธ์กับปัจจัยอื่น ๆ ด้วย เช่น ความร่วมมือของกลุ่มสนทนา เป็นต้น

ไลล์ เอฟ บาคแมน (Lyle F. Bachman, 1991 : 704) ได้เสนอแนวคิดที่แตกต่างออกไปจาก ไมเคิล คานนล และ แชนดรา เจ ชาวัญอง โดยแบ่งองค์ประกอบของสมรรถนะในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารออกเป็น 2 ประการดังนี้

1. ความรู้ทางด้านภาษา (Language knowledge) ประกอบด้วย

1.1 ความรู้ด้านการจัดระเบียบภาษา (Organizational knowledge) ประกอบด้วย

1.1.1 ความรู้ด้านกฎไวยากรณ์ (Grammatical knowledge) ประกอบด้วยความรู้เรื่องคำศัพท์ ระบบคำ ระบบโครงสร้าง ระบบเสียง และระบบตัวอักษร

1.1.2 ความรู้ด้านการเรียบเรียงประโยค (Textual knowledge) คือความรู้ในการเรียบเรียงภาษาทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน โดยคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างประโยคที่มีการใช้เครื่องสัมพันธภาพ (Cohesion) เช่น การอ้างอิง การแทนที่ การใช้คำสันธาน เป็นต้น

1.2 ความรู้ด้านการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย (Pragmatic knowledge) หมายถึงความรู้ในการจัดระเบียบสัญลักษณ์ทางภาษา (Linguistic signals) ที่ใช้ในการสื่อสาร และสามารถบอกได้ว่าสัญลักษณ์นั้นใช้สำหรับอ้างอิงถึงวัตถุ สิ่งของ ความคิด และความรู้สื่ออย่างไร ความรู้ด้านการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย ประกอบด้วย

1.2.1 ความรู้ด้านเนื้อหา (Propositional knowledge) คือความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาที่ต้องการจะสื่อสาร

1.2.2 ความรู้ด้านหน้าที่ทางภาษา (Functional knowledge) คือความรู้ในการใช้ภาษาได้ตรงตามความต้องการที่จะสื่อสาร

1.2.3 ความรู้ด้านภาษาศาสตร์สังคม (Sociolinguistic knowledge) คือความรู้ในการใช้ภาษาได้อย่างเหมาะสมตามบริบท โดยคำนึงถึงความไวต่อความแตกต่างของภาษาถิ่น หรือความหลากหลายของภาษา (Sensitivity to differences in dialect or variety) ความไวต่อความแตกต่างของทำเนียบภาษา (Sensitivity to differences in register) ความไวต่อความเป็นธรรมชาติของภาษา (Sensitivity to naturalness) และความสามารถในการตีความข้อความที่อ้างอิงวัฒนธรรม และภาษาแบบอุปมาอุปไมย (Ability to interpret cultural references and figures of speech)

2. กลวิธีการนำความรู้ทางภาษาไปใช้ (Metacognitive strategies) หมายถึง กลวิธีการนำความรู้ทางภาษาไปใช้ในการสื่อสาร ทั้งโดยการใช้คำพูด และไม่ใช้คำพูด กลวิธีการนำความรู้ทางภาษาไปใช้ ประกอบด้วย

2.1 การประเมิน (Assessment) เป็นการประเมินว่าผู้สื่อสารต้องการอะไร ต้องการใช้วิธีการใด และทำได้มากน้อยเพียงใดในการสื่อสาร

2.2 การตั้งเป้าหมาย (Goal-setting) เป็นการตั้งเป้าหมายว่าผู้สื่อสาร จะทำอะไร เลือกเป้าหมายที่เป็นไปได้ และตัดสินใจว่าจะใช้ความพยายามที่จะบรรลุเป้าหมายนั้นมากน้อยเพียงใด

2.3 การวางแผน (Planning) เป็นการตัดสินใจว่าจะทำอย่างไรกับความรู้อาณาที่ตนเองมีอยู่ โดยเลือกความรู้ทางภาษาที่สัมพันธ์กับเป้าหมายที่วางไว้

ดังนั้นอาจจะสรุปได้ว่า สมรรถนะในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารนั้นต้องอาศัยองค์ประกอบด้านความรู้ทางภาษาและกลวิธีการนำความรู้ทางภาษาไปใช้ ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 2 ประการนี้ จะช่วยให้ผู้สื่อสารประสบความสำเร็จในการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย

การเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยได้เริ่มมีมาช้านานแล้ว โดยนำแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ ของนักการศึกษาต่างประเทศเข้ามาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอนในประเทศ และจากการค้นคว้า ศึกษาวิจัย เกี่ยวกับผลการเรียน และ สมรรถนะในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประจำจังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้านการฟังในระดับอ่อนมาก โดยมีลักษณะการถ่ายทอดข้อความผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 ส่วนทักษะอื่น ๆ ไม่ถึงเกณฑ์ร้อยละ 60 (ชลาลัย คงแก้ว, 2526 : บทคัดย่อ) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร มีค่ามัธยเลขคณิตรวมทุกทักษะของการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสูงกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม และนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารต่างกัน (วันทณี สีทับทิม, 2528 : บทคัดย่อ) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความสามารถด้านการอ่านอยู่ในระดับที่ 1 คือ ระดับกลไก นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 3 มีความสามารถด้านการอ่านอยู่ในระดับที่ 2 คือ ระดับความรู้ (วิภา สังข์ทองจีน, 2529 : บทคัดย่อ) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3 มีความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษผ่านเกณฑ์ในระดับที่ 1 คือ ระดับกลไก (กาญจนา จงอุตสาห์, 2530 : บทคัดย่อ) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 มีความสามารถด้านการเขียนภาษาอังกฤษอยู่ในระดับที่ 1 คือ ระดับกลไก เฉพาะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความสามารถด้านการเขียนในระดับที่ 2 คือ ระดับความรู้ (รสริน วรรณะภักดิ์, 2530 : บทคัดย่อ) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีค่ามัธยเลขคณิตของความสามารถด้านกลวิธีการสื่อสารภาษาอังกฤษ คิดเป็นร้อยละ 50.75 ซึ่งอยู่ในขั้นผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ (กาญจนา เศียรประภัสสร, 2536 : บทคัดย่อ) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 58.85 มีความสามารถด้านภาษาในวิชาภาษาอังกฤษต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ (รุจี สีตะมัย,

2536 : บทคัดย่อ) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 55 มีความสามารถด้านการสัมพันธ
 ข้อความภาษาอังกฤษอยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ (ศศิมา จารุณย์, 2536 : บทคัดย่อ) นักเรียน
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 67.20 มีความสามารถด้านภาษาศาสตร์สังคมอยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าเกณฑ์
 ขั้นต่ำ (สุภัทรา วันเพ็ญ, 2536 : บทคัดย่อ)

จากผลการวิจัยต่าง ๆ ที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น จะเห็นได้ว่านักเรียนมัธยมศึกษายังมีสมรรถนะ
 ในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่น่าพอใจนัก

ในปีการศึกษา 2533 รัฐบาลได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการศึกษาขั้นพื้นฐาน เนื่องจาก
 สภาพเศรษฐกิจ สังคม และวิทยาการต่าง ๆ ในปัจจุบันได้เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว รัฐบาลจึงได้
 กำหนดนโยบายที่จะยกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นอย่างต่ำ
 กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาชาติจึงได้ดำเนินงานขยาย
 โอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานภายใต้โครงการ“นาร่องขยายโอกาสการศึกษาภาคบังคับ” โดยเปิด
 ชั้นเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนประถมศึกษาทั่วประเทศ (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร)
 จำนวน 199 โรงเรียน ในปีการศึกษา 2534 ได้เปิดดำเนินการเพิ่มขึ้นอีก 97 โรงเรียนรวมทั้งสิ้น
 216 โรงเรียน ต่อมากระทรวงศึกษาธิการได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
 แห่งชาติ เปิดทำการสอนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัด เพิ่มขึ้นอีก
 1,150 โรงเรียนรวมทั้งมีนโยบายที่จะเปิดเพิ่มอีกปีละ 1,100 โรงเรียน จนครบ 4,200 โรงเรียน ในปี
 การศึกษา 2537 ภายใต้โครงการ “ขยายโอกาสทางการศึกษา”

โรงเรียนมัธยมศึกษาในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน
 คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521
 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในการจัดการเรียนการสอน และเปิดสอนวิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชา
 เลือกเสรี ใช้เวลาเรียน 4 คาบ ต่อสัปดาห์ และใช้แบบเรียนที่ใช้กันโดยทั่วไปในโรงเรียนมัช
 ศึกษาศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา การเปิดสอนวิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาเลือกเสรีในโรงเรียนใน
 โครงการดังกล่าวนี้ เนื่องจากมีปัจจัยบางประการที่เอื้ออำนวยต่อการสอนวิชาภาษาอังกฤษ โดย
 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติให้เหตุผลว่าโรงเรียนประถมศึกษาที่มีครูจำนวน
 หนึ่งที่เรียนจบเอกภาษาอังกฤษมาโดยตรง มีประสบการณ์ในการสอนในระดับประถมศึกษาปีที่
 5-6 หรือ เคยเรียนภาษาอังกฤษเป็นวิชาเอกและโทในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ชาติ
 ทิวาวงษ์, 2536 : 1-8) แต่จากงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษใน
 โรงเรียนประถมศึกษาพบว่า ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด
 อุตรธานี เพียงร้อยละ 9.29 เรียนวิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาเอกหรือโท ร้อยละ 51.77 ไม่เคยเข้ารับ

การอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอนภาษาอังกฤษ (อัมพร ศรีบุญเรือง, 2533 : บทคัดย่อ) ครูในโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5 ร้อยละ 84.9 ไม่ได้เขียนบันทึกการสอน เนื่องจากเดิมสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษา และต้องเลื่อนไปสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งครูยังไม่เข้าใจหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ชาติ ทิวาวงษ์, 2536 : บทคัดย่อ) ส่วนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ยังไม่มีผู้ใดทำไว้ ในปีการศึกษา 2539 มีนักเรียนจำนวนประมาณ 197,600 คน จาก 4,200 โรงเรียน จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจากโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสมรรถนะในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติว่ามีความแตกต่างจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาหรือไม่ อย่างไร เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนมัธยมศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา และโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในด้านความรู้ในการจัดระเบียบภาษา ความรู้ด้านการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย และกลวิธีการนำความรู้ทางภาษาไปใช้
2. เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา และโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

สมมติฐานของการวิจัย

จากงานวิจัยของ ศรีชัย มุ่งโรสง (2536 : บทคัดย่อ) เรื่อง “ความสามารถในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารตามการรับรู้ของครูภาษาอังกฤษในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา” พบว่า ครูส่วนใหญ่มีความเห็นว่าตนเองมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนภาษา

อังกฤษอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีความสามารถในการใช้หลักสูตร การจัดแบบเรียนและวิธีสอนในระดับมาก ส่วนในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน และการวัดผล และการประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง และจากงานวิจัยของชาติ ทิวาวงษ์ (2536 : บทคัดย่อ) เรื่อง “การศึกษาการใช้หลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5” พบว่า ครูร้อยละ 84.9 ไม่ได้เขียนบันทึกการสอนเนื่องจากเดิมสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษาและต้องเลื่อนขึ้นไปสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และยังไม่เข้าใจหลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จึงสอนตามหนังสือเรียนเท่านั้น ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา มีสมรรถนะในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา และโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

2. สมรรถนะในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารครอบคลุมองค์ประกอบของสมรรถนะในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารตามแนวความคิดของ ไลต์ เอฟ บาคแมน ได้แก่

2.1 ความรู้ทางด้านภาษา (Language knowledge) ประกอบด้วย

2.1.1 ความรู้ด้านการจัดระเบียบภาษา (Organizational knowledge) ได้แก่

1.) ความรู้ด้านไวยากรณ์ (Grammatical knowledge)

2.) ความรู้ด้านการเรียบเรียงประโยค (Textual knowledge)

2.1.2 ความรู้ด้านการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย (Pragmatic knowledge) ได้แก่

1.) ความรู้ด้านเนื้อหา (Propositional knowledge)

2.) ความรู้ด้านหน้าที่ทางภาษา (Functional knowledge)

3.) ความรู้ด้านภาษาศาสตร์สังคม (Sociolinguistic knowledge)

2.2 กลวิธีการนำความรู้ทางภาษาไปใช้ (Metacognitive strategies) ประกอบด้วย

2.2.1 การประเมิน (Assessment)

2.2.2 การตั้งเป้าหมาย (Goal-setting)

2.2.3 การวางแผน (Planning)

3. การวิจัยครั้งนี้ไม่ศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรอายุ เพศ ภูมิหลังทางการศึกษา และสภาพทางครอบครัวของตัวอย่างประชากร

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. สมรรถนะในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร หมายถึง การนำความรู้ทางภาษาอังกฤษไปใช้ในการสื่อสารซึ่งวัดได้จากแบบสอบเพื่อวัดสมรรถนะในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามองค์ประกอบของสมรรถนะในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ของ โกลด์ เอฟ บาคแมน ดังต่อไปนี้

1.1 ความรู้ด้านการจัดระเบียบภาษา หมายถึง ความรู้ในการสร้างประโยคที่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ และการเรียบเรียงเนื้อหาของข้อความที่ต้องการจะสื่อสาร ได้แก่

1.1.1 ความรู้ด้านกฎไวยากรณ์ และความรู้ด้านการเรียบเรียงประโยค

1.1.2 ความรู้ด้านการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาที่ต้องการจะสื่อสาร ความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ทางภาษา และความรู้ด้านภาษาศาสตร์สังคม

1.2 กลวิธีการนำความรู้ทางภาษาไปใช้ หมายถึง กลวิธีในการคิดที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษา ทั้งโดยการใช้คำพูด และไม่ใช้คำพูด กลวิธีดังกล่าวประกอบด้วยองค์ประกอบด้านการประเมินสถานการณ์ในการสื่อสาร องค์ประกอบด้านการตั้งเป้าหมายในการสื่อสารและองค์ประกอบด้านการวางแผนในการสื่อสาร

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา และ โรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

3. โรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่ขยายการสอนจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนในชนบทห่างไกลได้ศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเพิ่มขึ้น เพื่อให้มีความรู้ความสามารถเพียงพอที่จะเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ ศึกษาต่อ ดำเนินชีวิต และ ดำเนินคนเป็นพลเมืองดี

4. โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา ในส่วนภูมิภาค

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. เป็นแนวทางแก่ครูผู้สอนภาษาอังกฤษในการปรับปรุงการเรียนการสอนโดยเน้นให้นักเรียนสามารถนำภาษาอังกฤษไปใช้ในการสื่อสารได้ในสถานการณ์จริง
2. เป็นแนวทางสำหรับผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เช่น ศึกษานิเทศก์ และผู้บริหารการศึกษา ในการจัดฝึกอบรมครู
3. เพื่อเป็นแนวทางแก่ผู้สนใจที่จะศึกษาทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องสมรรถนะในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย